

Recenze: Dutta, A., Weber, J. a kol.: Internationales Erbrecht. Beck'sche Kurz Kommentare. 2. vyd., Mnichov: C. H. Beck, 2021, 773 s., ISBN 978-3-406-74649-9

V letošním roce bylo publikováno druhé vydání komentáře renomovaných autorů Anatola Dutty (univerzitní profesor na Ludwig-Maximilians-Universität München) a Johannese Webera (notář ve Freiburgu), které je věnováno právní úpravě mezinárodního dědického práva. Především se jedná o komentář k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 650/2012 ze dne 4. července 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení (dále jen „nařízení o dědictví“).

Kromě toho obsahuje dílo rozbor německé procesní právní úpravy, která se nachází v zákoně o mezinárodním dědickém řízení ze dne 29. června 2015. Poměrně stručnou třetí část knihy tvoří pojednání o mezinárodním a německém daňovém právu. Lze tedy shrnout, že dílo přináší rozbor německé a unijní právní regulace včetně reflexe mezinárodní právní úpravy, kterou je vázána Spolková republika Německo (např. v komentáři k čl. 27 nařízení o dědictví se nachází výklad k Haagské úmluvě o právu použitelném na formu závětí ze dne 5. října 1961).

V úvodní pasáži komentáře (kapitola I. „Aplikační rozsah a vymezení pojmů“ na s. 1 až 34) nalezneme fundovaný výklad o historii vzniku, východiscích a účelu nařízení o dědictví. Čtenáři je v této souvislosti představena systematika nařízení o dědictví včetně zásad, z nichž vycházel její tvůrce. Autoři nepomíjejí ani problematiku přístupu, který by měl být použit při interpretaci nařízení o dědictví. Za důležitou pro aplikační praxi musíme také považovat pasáž zaměřenou na vymezení vzájemného vztahu nařízení o dědictví a jiných právních aktů EU z oboru mezinárodního práva soukromého na s. 18 až 22. Po ní následuje i stručné vysvětlení mezí působnosti nařízení o dědictví a rozsahu použití relevantních mezinárodních smluv. Právě při určení právní úpravy, která se aplikuje v dědických vztazích s mezinárodním prvkem, se často chybuje, a proto je pro čtenáře důležité se s touto částí knihy důkladně seznámit. Za nadbytečný by bylo možné považovat následující výklad o základních otázkách mezinárodního práva soukromého, ale lze akceptovat snahu autorů o poskytnutí komplexního výkladu, který je určen i pro odborně nepoučeného čtenáře.

První část publikace je tvořena celkem sedmi kapitolami, které odpovídají systematickému nařízení o dědictví (I. Oblast působnosti a definice, II. Příslušnost, III. Rozhodné právo, IV. Uznání, vykonatelnost a výkon rozhodnutí, V. Veřejné listiny a soudní smíry, VI. Evropské dědické osvědčení, VII. Obecná a závěrečná ustanovení). V první kapitole spoluautoři věnují opět značnou pozornost oblasti působnosti nařízení o dědictví ve vazbě na relevantní ustanovení německého uvozovacího zákona k občanskému zákoníku z roku 1896^[1] (pozn. v první části hlavně druhé tohoto zákona se nachází ustanovení upravující mezinárodní právo soukromé). Konkrétně se analyzuje čl. 3 (Působnost) a čl. 25 (Dědické právní nástupnictví) německého uvozovacího zákona k občanskému zákoníku. Ve vztahu k čl. 3 se v podstatě jen konstatuje, že deklaruje přednost nařízení o dědictví před právní úpravou dědického práva obsaženou v uvozovacím zákoně k občanskému zákoníku. Čl.

25 stanoví, že pokud dědické právní nástupnictví nespadá do aplikačního rozsahu nařízení o dědictví, přesto se použije právní úprava obsažená kapitole III. nařízení o dědictví. Toto řešení německého zákonodárce hodnotí autoři komentáře pozitivně, protože se tím zamezí vzniku situací, kdy je potřeba zjišťovat, ve kterých případech se nepoužije nařízení o dědictví a tudíž je na místě aplikovat vnitrostátní právní úpravu mezinárodní práva soukromého členského státu. Na s. 107 komentáře jsou zmiňovány především příklady aplikace čl. 25, které se týkají majetku převedeného jiným způsobem než děděním (zejména se jedná o darování a smlouvu ve prospěch třetího). Uvedené řešení přijaté ve Spolkové republice Německo se odlišuje od právní úpravy obsažené v českém zák. č. [91/2012](#) Sb., o mezinárodním právu soukromém, která obsahuje kolizní i procesní úpravu, jež se použije v případě, že se neaplikuje přednostně právní úprava uvedená v nařízení o dědictví ani v mezinárodní smlouvě. Autoři se zabývají řadou aktuálních a sporných otázek, které vznikají při aplikaci nařízení o dědictví. Jako příklad lze uvést precizní rozbor úpravy evropského dědického osvědčení, kterému se věnují na s. 404 až 512. V komentáři vzhledem k datu jeho vydání nemohla být zohledněna žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Litva) dne 4. června 2021 (Soudní dvůr EU, věc C-354/21 *R.J.R. v. Valstybės įmonė Registrų centras*). V předmětné žádosti se předkládající litevský soud táže, zda musí být čl. 1 odst. 2 písm. l) a čl. 69 odst. 5 nařízení o dědictví vykládány v tom smyslu, že nebrání právní úpravě členského státu, ve kterém se dotčená nemovitost nachází, podle níž mohou být vlastnická práva zapsána do katastru nemovitostí na základě evropského dědického osvědčení pouze v případě, že jsou v tomto evropském dědickém osvědčení uvedeny všechny údaje nezbytné pro zápis. V předmětné věci podal navrhovatel žádost o zápis svých vlastnických práv k nemovitostem zapsaným na jméno jeho matky u Katastrálního úřadu, katastrální pracoviště v Tauragė, při službě vedení majetkových rejstříků Střediska rejstříků, státního podniku, který konstatoval, že evropské dědické osvědčení č. 1 VI 175/18 vydané německým soudem neobsahuje údaje stanovené zákonem Litevské republiky o katastru nemovitostí, které jsou nezbytné k identifikaci nemovitostí, tedy že toto osvědčení neoznačuje nemovitost, kterou navrhovatel zdědil. Bez ohledu na výsledek řízení u Soudního dvora EU lze předpokládat, že autoři doplní rozbor budoucího rozhodnutí do komentáře k čl. 69 odst. 5, kde zmiňují s ohledem na situaci v Rakousku a České republice potřebu zodpovězení předběžné otázky (v současnosti již položené litevským soudem).

Druhá část komentáře seznamuje čtenáře se zákonem o mezinárodním dědickém řízení, a sice s prováděcí právní úpravou týkající se určování příslušnosti německých soudů, výkonu rozhodnutí v Německu a evropského dědického osvědčení. Za novinku v německém právu se na s. 564 považuje přístup, kdy je určování místní příslušnosti podle § 2 zákona o mezinárodním dědickém řízení akcesoricky navázáno na mezinárodní příslušnost určenou podle nařízení o dědictví. To ve výsledku znamená, že k jednotlivým ustanovením nařízení o dědictví jsou v § 2 odst. 1 až 4 zákona o mezinárodním dědickém řízení stanovena pravidla pro určení místní příslušnosti německých soudů. Autoři komentáře poskytují i dílčí exkurs do vnitrostátní právní úpravy civilního procesního práva, která se aplikuje v řízení před německými soudy.

Pozornost si zaslouží i třetí část knihy, byť je orientována primárně na zájemce o mezinárodní souvislosti dědického daňového práva. Předmět analýzy tvoří především Vzorová úmluva Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj z roku 2017 (Model Tax Convention on Income and on Capital: Condensed Version 2017), jejímž cílem je zamezení dvojího zdanění v oblasti daní z příjmů a majetkových daní. Tato vzorová smlouva prošla poměrně dlouhým vývojem (celkem bylo doposud provedeno 10 revizí) od jejího návrhu z roku 1963 až po současnou verzi ze dne 21. listopadu 2021 obsahující i komentář k jednotlivým ustanovením. Vzorová smlouva má sloužit jako předloha pro revizi dvoustranných smluv o zamezení dvojího zdanění, které byly uzavřeny mezi členskými státy Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj z roku 2017. Ve skutečnosti však má Vzorová smlouva daleko větší dosah a slouží jako vzor pro tvorbu bilaterálních mezinárodních dohod uzavíraných i nečlenskými státy.

Za tři stěžejní části knihy, ve kterých je proveden rozbor mezinárodního dědického práva, bylo připojeno ještě stručné pojednání o mezinárodním darovacím právu o rozsahu cca patnácti stran, které bylo do knihy zařazeno z důvodu upřesnění omezení aplikačního rozsahu nařízení o dědictví podle čl. 1 odst. 1 písm. g). Autor této kapitoly rozebírá i daňové souvislosti, které se týkají německého mezinárodního dědického daňového práva a unijního daňového práva.

Recenzované dílo považuji za velmi zdařilé, protože představuje vyváženou kombinaci fundované analýzy právní úpravy unijní a vnitrostátní. Kniha si proto zaslouží pozornost advokátů, akademiků, soudců a notářů v České republice, kterým umožňuje i srovnání německé prováděcí legislativy s českou právní úpravou mezinárodního dědického práva.

JUDr. Petr Dobiáš, Ph.D., MBA, MCI Arb

Vyučující odborný asistent katedry soukromého práva na vysoké škole CEVRO Institut, Rozhodce Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR a právník

[1] Tento zákon byl naposledy změněn článkem 10 zákona ze dne 21. 12. 2020 (I 3328).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Kultura jako prestižní benefit: Proč by právní firmy měly sázet na „inteligentní zážitky“? Rozhovor s JUDr. Martinou Jankovskou](#)
- [Wolters Kluwer uvádí na český trh AI právní pracovní prostor Libra s integrovaným obsahem ASPI](#)
- [Jak ušetřit na energiích, aniž byste porušili zákon](#)
- [SLUTO DAŇOVÁ & ÚČETNÍ firma roku 2025: Kdo se letos zařadil mezi špičky oboru?](#)
- [Novela stavebního zákona, transparentní odměňování a AI v právní praxi: zveme na odborné konference Wolters Kluwer](#)
- [Zásady a principy soukromého práva jako základ moderní právní praxe. Proč má studium LLM smysl nejen pro právníky](#)
- [Kmenové listy v s.r.o. – právní rámec, převod a praktické dopady](#)
- [Executive LLM: Prestižní milník pro právní profesionály. Business Institut otevírá jarní cyklus již 1. března](#)
- [ČEZ jako první v České republice spustil 1000. dobíjecí stojan pro elektromobily](#)
- [Novinky v ASPI za rok 2025: AI, komentáře, judikatura](#)
- [D.A.S. mezi předními značkami českého trhu](#)